

Glas Zaltbommel kan emissieloos

TIJS KIERKELS

BOMMELERWAARD - Met een apart riool voldoet de tuinbouw in de Bommelerwaard aan alle emissie-eisen, zelfs die van 2027. Op 20 april besluit de gemeenteraad van Zaltbommel of het riool door kan gaan.

ACHTERGROND

Glastuinders mogen vanaf 2018 alleen nog maar gezuiverd water op het oppervlaktewater of het riool lozen. In de Bommelerwaard is dat echter een lastige opgave: de capaciteit van de riolen is te klein om al het tuinbouwwater te verwerken. Al jaren praten tuinbouw, gemeente, provincie en waterschap daarom over de definitieve oplossing: een apart tuinbouwriool.

Veel seinen staan al op groen, maar cruciaal is wat de gemeenteraad van Zaltbommel op 20 april besluit. 'Als dat positief uitvalt, kunnen we de plannen uitwerken en gaan aanbesteden', zegt chrysantenteler David van Tuijl. Hij vertegenwoordigt met Jan Kreling de sector in de werkgroep Waterkwaliteit Tuinbouw Bommelerwaard.

'De tuinbouwriolering gaat naar een apart gebouw bij de rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) in Zaltbommel', legt Van Tuijl uit. 'Daar worden eerst resten van gewasbeschermingsmiddelen verwijderd. Vervolgens gaat het water naar de normale rwzi, waar bacteriën meststoffen afbreken. Zo voldoen we zowel aan de zuiveringsplicht voor gewasbeschermingsmiddelen als aan de nulmissie voor meststoffen van 2027. De collectieve oplossing mag voor de tuinders niet duurder zijn dan een individuele oplossing.'

De tuinders betalen dus investering, exploitatie en onderhoud. Waarom is het besluit van de gemeenteraad dan cruciaal? 'De gemeente draagt de verantwoordelijkheid voor de voorfinanciering van de tuinbouwriolering bij de aanleg, waarna de tuinders het via een jaarlijkse heffing in twaalf jaar terugbetalen', vertelt Daan van Empel, waterspecialist bij LTO Glas-

Het tuinbouwriool gaat ervoor zorgen dat de sloten in tuinbouwgebieden niet meer belast worden met middelen en meststoffen.

Foto: Wilma Slegers

kracht Nederland. 'De financiële risico's zijn afgedekt. De glastuinbouw in de regio is sterk. Maar de gemeente wil geen risico's lopen. Daarom heeft de provincie Gelderland toegezegd om voor 1,15 miljoen euro garant te willen staan.'

Door de crisis in de tuinbouw ontstond een aantal jaren geleden toch onzekerheid of de sector de investering wel zou kunnen dragen. Inmiddels zit de economie weer in de lift en wordt er glas bijgebouwd.

KWELWATER

Een speciaal probleem is dat nogal wat bedrijven die in de grond telen last hebben van kwelwater. In ernstige gevallen komt er uit hun drainagepijpen zelfs meer water dan ze zelf beregenen. 'Uitgangspunt is dat de bedrijven hun drainagewater hergebruiken', zegt Van Empel. 'Maar als er te veel kwel of inzijging voorkomt, is dat niet hele-

maal mogelijk. Ze mogen dat nu nog wel lozen op het riool of op de sloot.'

Om te voorkomen dat lozing op de sloot tot vervuiling leidt, moet het eerste deel (de 'first flush') opgevangen en afgevoerd worden. Bij de tuinbouwriolering is het uitgangspunt dat de bedrijven 50 kuub per hectare buffer hebben plus een lozingscapaciteit van een halve kuub per hectare per uur op de tuinbouwriolering.

De milieuprestaties van de tuinbouw in de Bommelerwaard lig-

gen onder een vergrootglas. Vooral omdat drinkwaterbedrijf Dunea de regio Den Haag-Leiden voorziet van water, dat gewonnen wordt uit de Afgedamde Maas. Alle sloten in de Bommelerwaard lopen naar het zuiden en wateren af op de Maas.

Dunea heeft de laatste jaren drie keer de winning stil moeten leggen omdat het water te vervuild was met gewasbeschermingsmiddelen. Van Empel denkt dat er in de Bommelerwaard niet meer incidenten zijn dan in de rest van het land. Maar

de consequenties zijn wel ernstiger vanwege de drinkwaterwinning.

Van Tuijl: 'De bedoeling is dat we niet meer op deze manier in de krant komen. Het lozingswater uit het tuinbouwriool wordt goed gezuiverd. Bovendien gaat het gezuiverde water vervolgens naar de Waal, en dus niet meer naar de Maas.'

Het tuinbouwriool gaat de glasclusters in gemeente Zaltbommel bedienen. In gemeente Maasdriel, waar de bedrijven meer verspreid liggen, moeten de ondernemers hun eigen oplossing organiseren. Van Tuijl denkt dat sommige afgelegen bedrijven wellicht met een tank hun vervuilde water naar de zuiveringsinstallatie kunnen vervoeren.

Na jaren van discussie nadert nu het moment van realisatie. Alle partijen willen een definitieve oplossing. Wat hen bindt is een positief kritische houding, met name als het om de kosten gaat.

Geraamde kosten: 3 miljoen euro

De aanleg van het tuinbouwriool in Zaltbommel is begroot op zo'n 3 miljoen euro. Tuinbouwbedrijven die deelnemen betalen een instapbedrag van 3.000 euro per hectare en vervolgens gedurende twaalf jaar een bedrag van 1.400 euro per hectare. Na die twaalf jaar is de investering afgelost en vallen de jaarkosten terug

naar 700 à 800 euro per hectare voor zuivering en onderhoud. Er is gerekend met 300 hectare glas, terwijl er plek is voor 450 à 500 hectare. Als de glasomvang groeit, wordt de termijn met het hoge tarief korter. En er loopt een subsidieaanvraag (POP3). Die zou de uitvoer nog wat makkelijker maken.

'We willen als waterschap zelf het goede voorbeeld geven'

JACOMIEN VOORHORST

ZWOLLE - Het bestuur van waterschap Drents Overijsselse Delta (WDO Delta) heeft Henk Post vrijgemaakt om als programmaleider een impuls te geven aan de nota DuurzaamDOEN.

INTERVIEW

Wat is DuurzaamDOEN?

'WDO Delta draagt actief bij aan de oplossing van het klimaatprobleem. Door het maken van een robuust watersysteem, het aanleggen van waterbergingen en het maken van sterke dijken zorgen we ervoor dat onze inwoners minder last hebben van de gevolgen van klimaatverandering.

'Dat is in feite symptoombestrijding. Met duurzaamDOEN pakken we ook op eigen schaal de oorzaken aan.'

Kunt u wat voorbeelden noemen waardoor DuurzaamDOEN gestalte krijgt?

'In 2025 willen we energieneutraal zijn. Dat doen we niet alleen door in te zetten op biogas, zonne-energie en wellicht ook windenergie, maar ook door nieuwe bronnen te zoeken. Denk hierbij aan thermische energie uit oppervlakte- en afvalwater. 'Grondstoffen terugwinnen uit afvalwater op onze rioolwaterzuiveringen en ons maaisel en bagger behandelen als een waardevolle grondstof in plaats van afval vallen ook onder DuurzaamDOEN.'

Zijn er in het kader van DuurzaamDOEN

initiatieven die te maken hebben met de land- en tuinbouw?

'Ja. We willen ons maaisel uit sloten, oevers en waterbergingen en van dijken gebruiken als grondstof. Van het beste materiaal maken we vezels voor de papierindustrie of voor VeggieTimber, een nieuw bouw materiaal dat hout kan vervangen. Van het overige maaisel

willen we bodemverbeteraar voor de landbouw maken, zoals bokashi en bioterra.

'Voor het oogsten en het verwerken van maaisel tot grondstof zien we op termijn zeker mogelijkheden voor bedrijven die nu werken in of voor de agrarische sector. We willen samen met hen oplossingen en toepassingen ontwikkelen.

'Daarnaast is ons doel ook dat maaisel als grondstof zoveel waarde krijgt dat bedrijven hier een boterham aan kunnen verdienen en de kosten van maaien omlaag kunnen.'

Betreeft het waterschap de sector erbij?

'Ja. Momenteel al bij het maken van bodemverbeteraar uit riet en maaisel. Helaas zien veel landbouwers maaisel nog steeds als afval waar je last van hebt en van af moet. Het zou mooi zijn als we samen waarde kunnen ontwikkelen.'

Wat is de ambitie van DuurzaamDOEN?

'Onze CO₂-footprint kleiner maken, geen afval meer produceren, maar grondstof, ook uit afvalwater, én zelf het goede voorbeeld geven.'

Henk Post van DuurzaamDOEN

Maaisel als grondstof moet zoveel waarde krijgt dat bedrijven er een boterham aan kunnen verdienen en de maaikosten omlaag kunnen.

Foto: Waterschap Drents Overijsselse Delta